

Съ малки изключения (Золотницкій, Флоринскій и нѣкои нар. тълкувания), всички етимологии сж съгласни, както виждаме, че *българинъ*, е името на народа, а не на страната. Татищевъ, Хунфалви, нар. етим. произвеждатъ наистина „българинъ“ отъ названието на единъ *графъ*, но имената не сж напълно идентични. Ролата на рѣката (Волга), водата (Реслеръ), околнитъ (Bulgahn), играатъ туку *Boogard*, *Boelgard* и пр.

Прѣди да пристѣпимъ къмъ критичния разборъ на многобройнитъ етимологии, важно е първѣн, да се установи, да ли народътъ (*el' z'x'borci*, Ник. Григ.) самъ се е нарекалъ „българинъ“, или това име му е било дадено отвън?

Споредъ *Икова*, *Грима*, за народнитъ имена може да се постави правилото, че нисой народъ не си дава име самъ, а му го прикачатъ други народи. Както новороденото дѣте получава името си отъ родителитъ си или отъ тѣхнитъ приятели, така и народитъ се именуватъ по названието, което имъ даватъ околнитъ народи. Тая аналогия обаче не се оправдава отъ фактитъ. Съсѣдитъ си прикачатъ разни имена, но тѣ сж много рѣдко дестни. Напротивъ — съсѣдството създава често неприязнени отношения, които се отразаватъ и въ имената. Нисой другъ народъ, освѣнъ самитъ нѣмци, не е могълъ да измисли името *Deutsch*. *Deutsche* сж именно тия, които принадлежатъ къмъ народа (*Deut* или *diet*, готск. *thiuda* значи народъ, *deutsch* народенъ, националенъ). Сжщото значение има споредъ Шафарика и *сърбъ* = *gens, natio*. Клайнауэлъ привежда името *Bantu*, подъ което се разбиратъ всички нѣгърски племена, що населяватъ Африка отъ земята на хотентотитъ дору до Екватора, а *bantu* значи сжщо като *thiuda* и *сърбъ* народъ (Kleinpaul, о. с. р. 284). Само при малки или поробени народи се случаватъ благодарение на политическия датискъ или на много по-силното културно влияние, да забравятъ популярното, националното си име и да почватъ да употребятъ чуждото (примѣри у Kleinpaul, р. 287). А тъй като българитъ доказаха своята политична и организаторска мощъ, като завладѣха Мизия и паложиха собственото си име на една голѣма частъ отъ славянитъ, ние сж пълно право можемъ да приемемъ, че *българинъ* сж се нарекали така сами, нѣщо, което се потвърждава и отъ приетото отъ насъ тълкувание на името (вж. по-долу).

Критиката на всичкитъ разнообразни етимологии на името „българинъ“ се улеснява значително отъ прѣходния прѣгледъ на хипотезитъ за прабългарския езикъ. Прѣди всичко вѣнъ отъ всѣко разискване оставатъ естествено всички народни и учени етимологии до Тумана, ако и да се указва, че тѣ стоятъ по-близу до истината, отколѣто много строга научни тълкувания. — Всѣкакъвъ споръ туку е невъзможенъ, защото етимологитъ не се подкрѣпватъ съ нищо.